

(19)

REPUBLIKA SLOVENIJA
Urad RS za intelektualno lastnino

(10) **SI 9011744 A**

(12)

PATENT

(21) Številka prijave: **9011744**

(51) MPK⁶: **C07D 451/02 , C07D 451/14,**
A61K 31/46, A61K 31/445

(22) Datum prijave: **13.09.1990**

(60) Prijava pri ZZP: **YU 1744/90, 13.09.1990 (31.10.1992)**

(30) Prednost: **16.09.1989 DE 3931041**

(45) Datum objave: **31.10.1997**

(72) Izumitelj: **BANHOLZER ROLF, Ingelheim am Rhein, DE;**
BAUER RUDOLF, Wiesbaden, DE;
REICHL RICHARD, Gau-Algesheim, DE

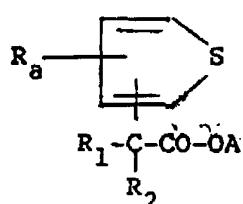
(73) Nosilec: **BOEHRINGER INGELHEIM KG, 55216 Ingelheim/Rhein, DE**

(74) Zastopnik: **PATENTNA PISARNA D.O.O., Čopova 14 p.p. 322, 1000 Ljubljana, SI**

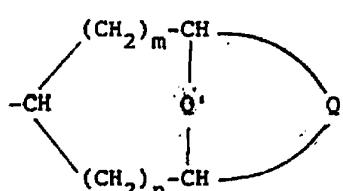
**(54) NOVI ESTRI KARBOKSILNE KISLINE Z AMINO-ALKOHOLI, NJIHOVI KVARTERNIRNI PRODUKTI KOT TUDI
PRIPRAVA IN UPORABA TEH SPOJIN**

(57) Novi estri tienil karboksilne kisline z aminoalkoholi, njihovi kvaternirni produkti kot tudi priprava in uporaba teh spojin. Opisane so nove spojine s formulo

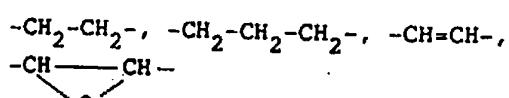
I

v kateri A stoji za skupino

II, v kateri m in n neodvisno drug od drugega pomenita 1 ali 2, Q eno izmed dvoveznih skupin

in Q' predstavlja skupino =NR ali skupino =NRR', pri čemer R pomeni H ali v danem primeru s halogenom ali hidroksi substituiran C₁-C₄ alkilni ostanek, R' pa C₁-C₁-alkilni ostanek in R in R' lahko skupaj tvorita tudi C₄-C₆ -alkienski ostanek in pri čemer pri kvaternarnih spojnah stoji nasproti pozitivnega naboja N-atoma ekvivalent aniona (X⁻, R₁ stoji za tienilni, fenilni, furilni, ciklopentilni ali cikloheksilni ostanek, pri čemer so ti ostanki lahko tudi substituirani z metilom, tienil in fenil pa tudi s fluorom ali klorom, R₂ stoji za vodik, OH, C₁-C₄ -alkoksi ali C₁-C₄ -alkil, R_a stoji za H, F, Cl ali CH₃, in v kolikor = NR pomeni sekundarno ali terciarno amino skupino, tudi njihove kislinske adicijske soli, ki se dajo pripraviti po samih po sebi znanih metodah in so uporabne kot učinkovine za zdravila.

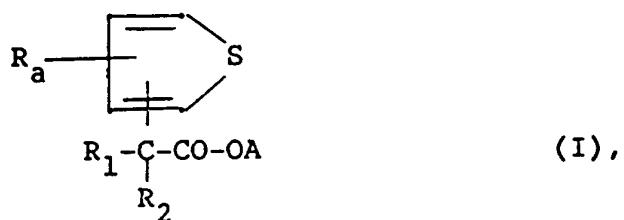
SI 9011744 A

BOEHRINGER INGELHEIM KG

**Novi estri tienil karboksilne kisline z aminoalkoholi, njihovi kvaternirni produkti
kot tudi priprava in uporaba teh spojin**

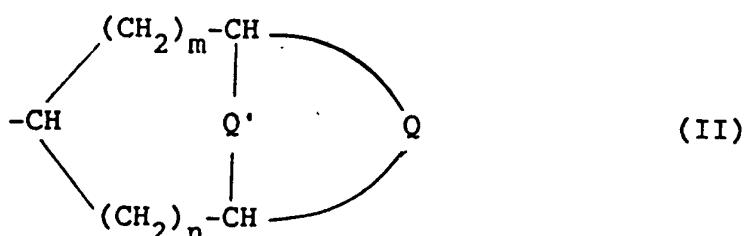
Izum se nanaša na nove estre tienil karboksilne kisline z aminoalkoholi in na njihove kvaternirne produkte, kot tudi na pripravo novih spojin in na njihovo uporabo kot učinkovine v zdravilih.

Nove spojine ustrezajo formuli

v kateri

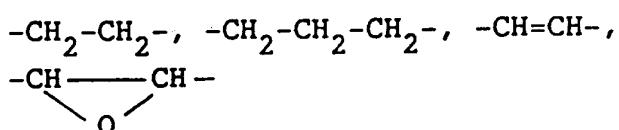
A stoji za skupino

v kateri

m in n neodvisno drug od drugega pomenita 1 ali 2,

Q eno izmed dvoveznih skupin

in

R' predstavlja skupino = NR ali skupino = NRR', pri čemer R pomeni H ali v danem primeru s halogenom ali hidroksi substituiran C_1 - C_4 alkilni ostanek, R' pa C_1 - C_4 -alkilni ostanek in R in R' lahko skupaj tvorita tudi C_4 - C_6 -alkilenski ostanek in pri čemer pri kvarternih spojinah stoji nasproti pozitivnega naboja N-atoma ekvivalent aniona ($X^\ominus$),

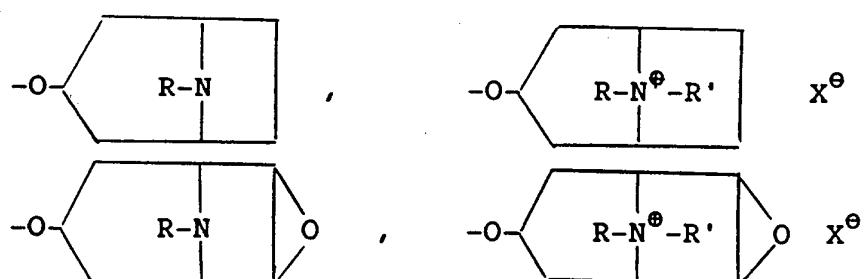
R_1 stoji za tienilni, fenilni, furilni, ciklopentilni ali cikloheksilni ostanek, pri čemer so ti ostanki lahko tudi substituirani z metilom, tienil in fenil pa tudi s fluorom ali klorom,

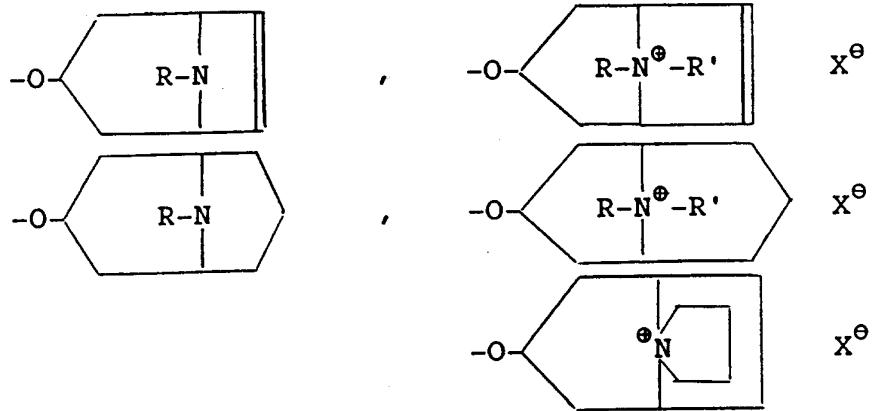
R_2 stoji za vodik, OH, C_1 - C_4 -alkoksi ali C_1 - C_4 -alkil,

R_a za H, F, Cl ali CH_3 , in v kolikor = NR pomeni sekundarno ali terciarno aminoskupino, tudi njihove kislinske adicijske soli.

V spojih s formulo I stoji R_1 prednostno za tienil, R_2 pa prednostno za OH. Skupina - OA ima prednostno α -konfiguracijo in se izvaja npr. iz skopina, tropina, granatolina ali 6,7-dehidrotropina ozziroma ustreznih nor-spojin; -OA pa ima lahko tudi β konfiguracijo, kot v psevdotropinu in psevdoskopinu.

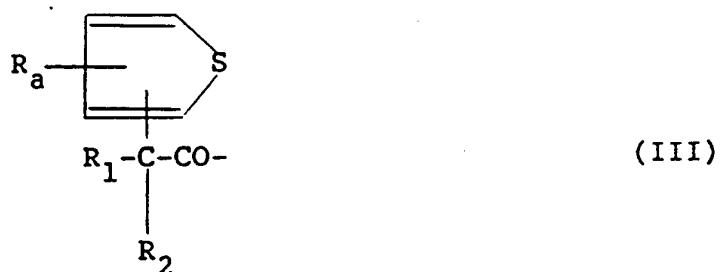
Ustrezeni ostanki so npr.

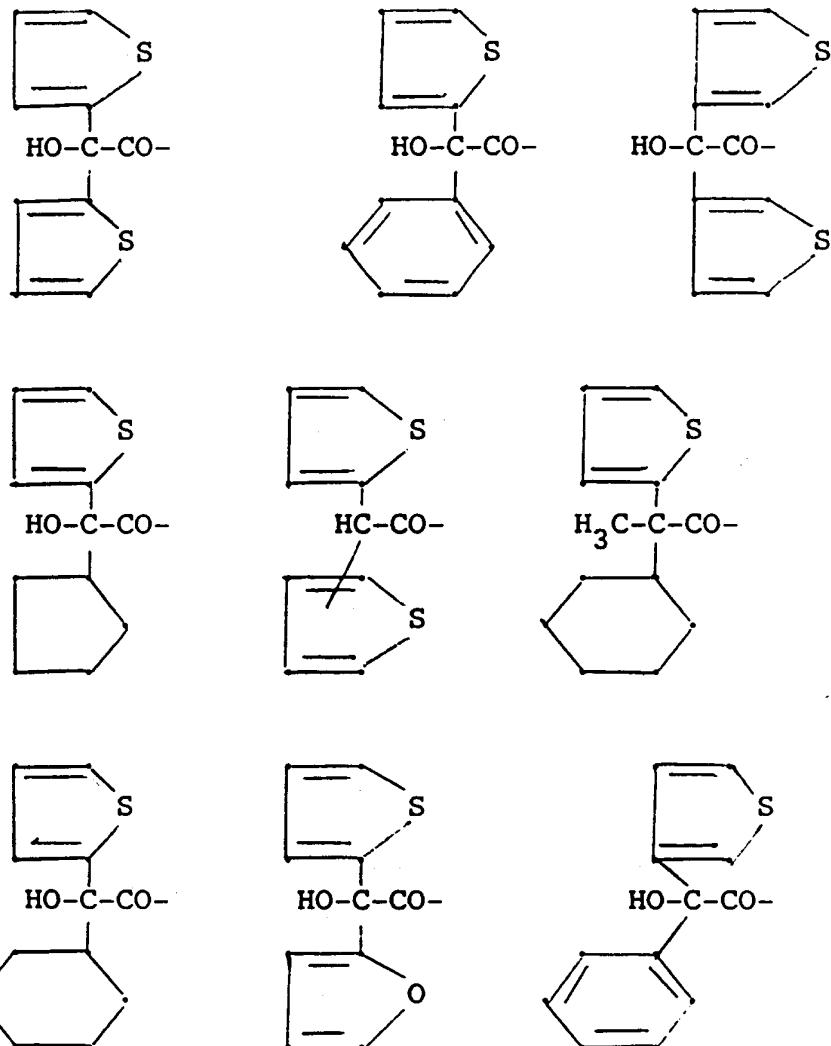

Substituent R je prednostno nižji alkilni ostanek kot CH_3 , C_2H_5 , n- C_3H_7 , i- C_3H_7 , R' pa prednostno CH_3 . R in R' sta skupno na primer $-(\text{CH})_{25}-$. Kot halogenski substituent za R pride v poštev fluor in v drugi vrsti klor. Če R pomeni s halogenom ali hidroksi substituiran alkilni ostanek, gre prednostno za $-\text{CH}_2\text{-CH}_2\text{F}$ oziroma $-\text{CH}_2\text{-CH}_2\text{OH}$. Ustrezno stoji skupina A npr. za ostanke skopina, N-etylorskopina, N-izopropilorskopina, tropina, N-izopropilnortropina, 6,7-dehidrotropina, N- β -fluoretelnortropina, N-isopropil-6,7-dehidronortropina, N-metilgranatolina oziroma ustrezne kvarterne spojine, pri čemer je anion prednostno Br^- oziroma $\text{CH}_3\text{-SO}_3^-$.

Kot kislinski ostanek

pridejo v poštev predvsem :

Za terapevtsko uporabo so primerne zlasti kvarterne spojine, medtem ko so terciarne spojine pomembne kot učinkovine, razen tega pa še kot intermediati.

Spojine v smislu izuma predstavljajo močno in dolgotrajno učinkovite antiholinergike. Pri doziranjih v mikrogramskem območju dosežemo inhalativno trajanje učinka vsaj 24 ur. Pri tem pa je toksičnost v enakem območju kot pri tržnem produktu ipratropijevem bromidu, medtem ko je istočasno terapevtski učinek močnejši.

Nove spojine so ustrezno njihovi naravi kot antiholinergiki primerne npr. za zdravljenje kroničnega obstruktivnega bronhitisa in (lahke do srednjetežke) astme, nadalje za zdravljenje vagalno pogojenih sinusbradicardij.

Medtem ko je pri obolenjih dihalnih poti priporočljiva v glavnem inhalativna uporaba novih učinkovin (zlasti kvarternih spojin), s čemer se pretežno izključijo stranski učinki, poteka uporaba pri sinusnih bradikardijah prednostno intravenozno ali oralno. Pri tem se izkaže kot prikladno, da nove spojine v glavnem ne vplivajo na motiliteto želodca/črevesja.

Za aplikacijo predelamo spojine v smislu izuma z znanimi pomožnimi in/ali nosilnimi snovmi v običajne galenske pripravke, npr. v inhalacijske raztopine, suspenzije v utekočinjenih pogonskih plinih, pripravke, ki vsebujejo lipozome oziroma prolipozome, injekcijske raztopine, tablete, dražeje, kapsule in inhalacijske praške za uporabo v običajnih inhalacijskih pripravkih.

Primeri za formulacije (podatki v masnih odstotkih) :

1. Dozirni aerosol

učinkovina v smislu izuma	0,005
sorbitan trioleat	0,1
monofluortriklorometan in	
difluordiklorometan 2:3	ad 100

Suspenzijo napolnimo v običajni vsebnik za aerosole z dozirnim ventilom. Z enkratnim aktiviranjem se odda prednostno 50 µl suspenzije. Učinkovino pa se da po želji tudi višje dozirati (npr. 0,02 mas %).

2. Tablete

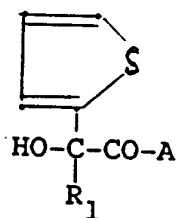
Učinkovina v smislu izuma	0,05
Koloidna kremenica	0,95
Mlečni sladkor	65,00
Krompirjev škrob	28,00
Polivinilpirolidon	3,00
Na-celulozni glikolat	2,00
magnezijev sterat	1,00

Sestavine na običajen način vdelamo v tablete z 200 mg.

Prikladne lastnosti novih spojin se pokažejo npr. z inhibicijo bronholize na kuncih (acetilholinski spazem i.v.). Po intravenoznem dajanju novih učinkovin (doza 3 μ g/kg i.v.) se je pojavil maksimalni učinek po 10 do 40 minutah. Po 5 urah inhibicijski učinek še ni padel na polovico, to je čas, v katerem učinek pade na polovico, znaša več, deloma celo znatno več kot 5 ur, kar je razločno razvidno iz v nadaljevanju navedenih preostalih učinkov po 5 urah :

<u>Spojina</u>	<u>Preostali učinek v %</u>
A	76
B	76
C	81
D	61
E	68
F	73
G	69

Spojine s formulo :

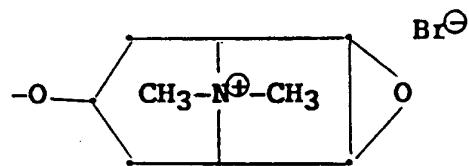

Spojina

A

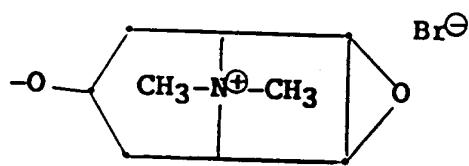
R₁

A

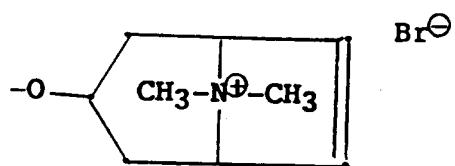
2-tienil

B

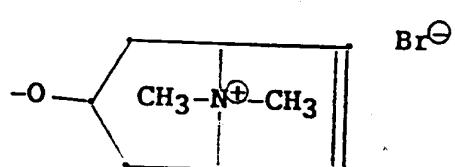
3-tienil

D

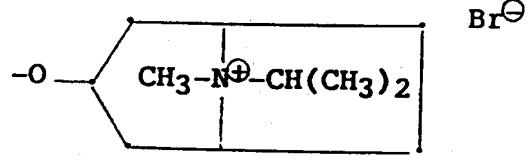
2-tienil

E

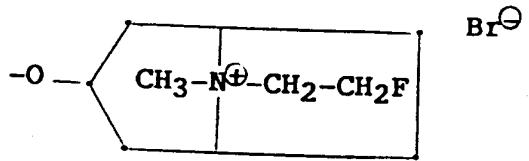
3-tienil

F

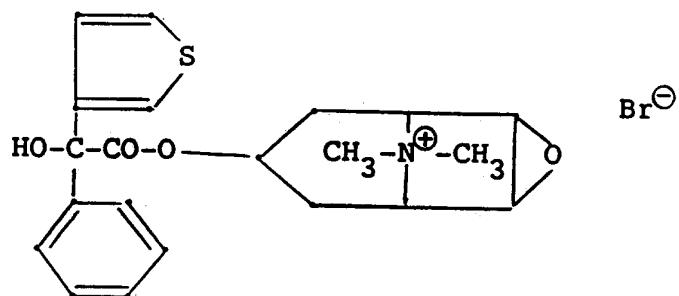
ciklopentil

G

ciklopentil

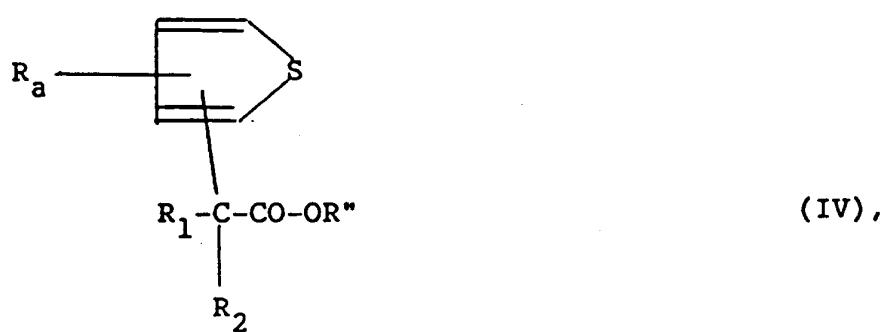
Spojina C

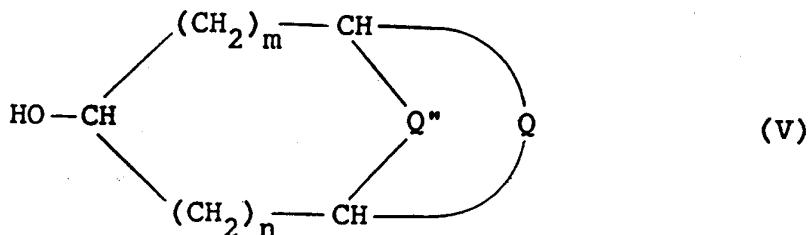
PRIPOMBE:

1. Pri spojinah v katerih R_1 ni 2-tienil, gre za racemate.
2. Gre vsakokrat za 3α -spojine.

Za pripravo novih spojin rabijo sami po sebi znani postopki.
Prednostno ester s formulo

v kateri R'' stoji za C_1-C_4 -alkilni ostanek, prednostno za metilni ali etilni ostanek (R_1 , R_2 in R_3 imajo zgornji pomen), preestrimo z aminoalkoholom s formulo

v kateri imajo m , n in Q zgornji pomen, Q'' stoji za $=NR$ ali za $=NH$ ter se OH-skupina nahaja v legi α ali β , v prisotnosti običajnega katalizatorja za preestrenje, ter dobljeno spojino v danem primeru

- a) če Q'' pomeni $=NR$ (pri čemer je R različen od vodika), kvaterniramo z mono derivatom $Z-(C_1-C_4\text{-alkil})$ ustreznega alkana sposobnim za reakcijo (Z = odcepljiva skupina),

ali

- b) če Q'' pomeni $=NH$, kvaterniramo s terminalnim disubstituiranim alkanom $Z-(C_4-C_6\text{-alkilen})-Z$, brez vmesnega izoliranja.

Preestrenje izvedemo v toplem v organskem topilu, npr. toluenu, ksilenu, heptanu, ali v talini, pri čemer kot katalizator rabijo močne baze kot natrijev metilat, natrijev etilat, natrijev hidrid in kovinski natrij. Za odstranitev sproščenega nižjega alkohola iz ravnotežja uporabljamo zmanjšan tlak, v danem primeru alkohol azeotropno oddestiliramo. Preestrenje poteka pri temperaturah, ki nasprosto ne prekoračijo $95^\circ C$. Pogosto poteka preestrenje ugodnejše v talini.

Iz kislinskih adicijskih soli terciarnih aminov lahko po želji s primernimi bazičnimi spojinami na sam posebi znan način dobimo proste baze. Kvaterniranje izvedemo v primernih topilih, kot acetonitrilu ali acetonitrilu/metilenkloridu, prednostno pri sobni temperaturi; pri tem kot kvaternirni reagent uporabimo prednostno ustrezen alkil halogenid, npr. alkilbromid. Produkti preestrenja s Q' v pomenu za NH rabijo kot izhodne snovi za tiste spojine, v katerih R in R' skupno predstavljata (C_4 - C_6 -alkilensko skupino). Prevedba v terciarno in nato v kvarterno spojino poteka nato s pomočjo primernih 1,4-, 1,5- oziroma 1,6-dihalogenalkanov brez vmesne izolacije.

Izhodne snovi se da - v kolikor še niso bile opisane - dobiti analogno znamenitosti spojinam.

Primeri :

Metil ester di-(2-tienil) glikolne kisline iz dimetilestra oksalne kisline in 2-tienil magnizejevega bromida;

Etilester di-(2-tienil)glikolne kisline iz (2-tienil) glioksilne kisline in 2-tienil litija ;

Etilester hidroksi-fenil-(2-tienil) ocetne kisline iz metilestra-fenil glioksilne kisline in 2-tienil magnizejevega bromida ali iz metilestra (2-tienil) glioksilne kisline in fenil magnizejevega bromida.

Podobno se da pretvoriti metilester 2-tienil glioksilne kisline in cikloheksil- oziroma ciklopentil magnezijev bromid.

Tudi za pripravo amino alkoholov je na voljo več postopkov.

Psevdoskopin se da dobiti po M. Polonovski et al., Bull. Soc. Chim. 43, 79 (1928).

Psevdotropenol se da izolirati iz zmesi (frakcionirna kristalizacija oziroma destilacija), dobljene na primer po V. Hayakawa et al., J. Amer.Chem.Soc. 1987, 100 (6), 1786 oz. R. Noyori et al., J.Amer.Chem.Soc. 1974, 96 (10), 3336.

Izhajajoč iz 2-oz.3-furiglioksilnitrila se da preko iz njih dobljene 2-oz. 3-furiglioksilne kisline pripraviti ustrezne metilestre na običajen način. Iz le-teh dobimo na opisani način s kovino-organskimi derivati 2-oz. 3-bromtiofena ustrezne

estre glikolne kisline. Iz 2-, 3- ali 4-halogenpiridina dobljene kovino-organske spojine se dajo pretvoriti z metilestrom 2-oz. 3-tienilglioksilne kisline v ustrezone estre glikolne kisline.

Estre tienilglikolne kisline, v katerih vsebuje tiofensi obroč fluor v legi 2 oz. 3, pripravimo na primer izhajajoč iz 2-fluor-oziroma 3-fluortiofena (bromiranje v 2-brom-3-fluor-ali 2-brom-5-fluortiofen ter po prevedbi v ustrezne kovinoorganske spojine, s pretvorbo s primernimi estri glioksilne kisline v estre glikolne kisline.

2-fluortiofen in 3-fluortiofen se dasta pretvoriti analogno Unterhalt, Arch.Pharm. 322, 839 (1989) v ustrezne estre glioksilne kisline, katere lahko na že opisani način, npr. z 2-ali 3- tienilnimi derivati, pretvorimo v estre glikolne kisline. S primernim izborom komponent se da pripraviti analogno simetrično substituirane estre di-tienilglikolne kisline.

Nadaljna pot se ponuja analogno za benzoinsko kondenzacijo in premestitev benzilne kisline.

Naslednji primeri pojasnujejo izum, ne da bi ga omejevali.

Primer 1

Skopinester di-(2-tienil) glikolne kisline.

50,87 g (0,2 mola) metilestra di-(2-tienil) glikolne kisline in 31,04 g (0,2 mola) skopina raztopimo v 100 ml absolutnega toluena in ob dodatku 1,65 g (0,071 g atomov) natrija v več deležih pustimo reagirati pri temperaturi kopeli 90°C. Pri temperaturi 78 do 90°C reakcijske zmesi oddestiliramo pri tlaku 500 mbar nastajajoči metanol. Po reakcijskem času okoli 5 ur umešamo reakcijsko zmes v zmes iz ledu in solne kisline. Kislo fazo odločimo, naalkalimo z natrijevim karbonatom in prosto bazo ekstrahiramo z metilenkloridom. Po sušenju nad natrijevim sulfatom oddes-tiliramo metilenklorid ob zmanjšanem tlaku in ostanek prekristaliziramo iz acetonitrila; dobimo beigeobarvane kristale (iz acetonitrila),
tal 149 - 150°C,
dobitek: 33,79 g (44,7 % teoret.).

Primer 2

Skopin ester di-(2-tienil) glikolne kisline

12,72 g (0,05 mola) metilestra di-(2-tienil) glikolne kisline in 7,76 g (0,05 molov) skopina stalimo v grelni kopeli pri 70°C v vakuumu vodnega curka. V to talino vnesemo 2,70 g (0,05 molov) natrijevega metilata in v vakuumu vodnega curka segrevamo eno uro na grelni kopeli pri temperaturi 70°C in za nadaljevanje reakcije še nadaljno uro na grelni kopeli s temperaturo 90°C. Strjeno talino prevzamemo v zmesi 100 ml vode in 100 ml metilenklorida ob kontroliranju temperature ter metilenkloridno fazo večkrat ekstrahiramo z vodo. Metilenkloridno fazo ekstrahiramo z ustrezno množino razredčene solne kisline. Iz zbranih vodnih faz ekstrahiramo po dodatku ustrezne množine natrijevega karbonata skopinester Di-(2-tienil) glikolne kisline z metilenkloridom in sušimo nad natrijevim sulfatom. Iz osušene metilenkloridne raztopine pripravimo na običajen način hidroklorid. Kristale odsesamo, izperemo z acetonom in sušimo pri 35°C ob zmanjšanem tlaku. Dobimo lahno rumene kristale (iz metanola), tal 238 - 241°C (ob razpadu); dobitek : 10,99 g (53,1 % teoretskega).

Hidroklorid se da na običajen način prevesti v bazo.

Primer 3

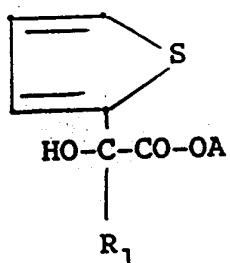
Skopin ester di-(2-tienil) glikolne kisline

38,15 g (0,15 molov) metilestra di-(2-tienil) glikolne kisline in 23,28 g (0,15 molov) skopina pomešamo, dodamo 0,34 g (0,015 g atomov) natrija ter v vakuumu vodnega curka stalimo na grelni kopeli s temperaturo 90°C. Pretvorba traja 2,5 ur. Zatem dodamo 100 ml absolutnega toluena in tako dolgo mešamo na grelni kopeli s temperaturo 90°C, dokler ne nastane raztopina. Reakcijsko raztopino ohladimo na sobno temperaturo in umešamo v zmes ledu in solne kisline, hlajene z ledom. Izkristalizirani hidroklorid bazičnega estra odsesamo, izperemo z malo vode in izčrpno z dietiletrom. Faze filtrata odločimo in vodno fazo ekstrahiramo z dietiletrom. Izloženi hidroklorid suspendiramo v (kisli) vodni fazi ter ob kontroli temperature in ob

dodatku ustrezne množine natrijevega karbonata prevedemo v bazo, katero ekstrahiramo z metilenkloridom. Združene metilenkloridne faze sušimo nad natrijevim sulfatom. Po oddestiliranju metilenklorida preostane kristalizat, katerega - očiščenega preko aktivnega oglja - prekrstaliziramo iz acetonitrila. Dobimo lahno rumene kristale (iz acetonitrila), tal 148 - 149°C ;
dobitek : 39,71 g (70,1 % teoret).

Tabela I

Spojine s formulo

<u>Št.</u>	<u>A</u>	<u>R1</u>	<u>Baza</u>	<u>Tal(°C)</u> <u>hidroklorid</u>
1	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil	2-tienil	149-50	238-41
2	3α -tropanil	2-tienil	167-8	253
3	3α -(6,7-dehidro)tropanil	2-tienil	164-5	
4	3α -(N- β -fluoretil)-nortropanil	2-tienil		236
5	3α -(N-izopropil)-granatanil	2-tienil		232
6	3α -(N-izopropil)-nortropanil	2-tienil		250
7	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-N-izopropilnortropanil	2-tienil		206
8	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-N-etyl-nortropanil	2-tienil		212-3
9	3α -(N-etyl)-nortropanil	2-tienil		256-7
10	3α -(N-N-metil)-granatanil	2-tienil		241
11	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-N- β -fluoretilnortropanil	2-tienil		188-90
12	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-N-n-			

	propilnortropanil	2-tienil	104-6
13	$3\alpha(6\beta,7\beta\text{-epoksi})\text{-N-n-}$ butilnortropanil	2-tienil	225-7
14	$3\alpha\text{-}(6\beta,7\beta\text{-epoksi})\text{-tropanil}$	fenil	246-7
15	$3\alpha\text{-tropanil}$	fenil	243-4
16	$3\alpha\text{-}(N\text{-}\beta\text{-fluoretil})\text{-nortropanil}$	fenil	219-20
17	$3\alpha\text{-}(6,7\text{-dehidro})\text{-tropanil}$	fenil	181-3
18	$3\alpha\text{-}(N\text{-etil})\text{-nortropanil}$	fenil	231-2
19	$3\alpha\text{-}(N\text{-izopropil})\text{-nortropanil}$	fenil	246-7
20	$3\alpha\text{-tropanil}$	cikloheksil	260
21	$3\alpha\text{-}(N\text{-}\beta\text{-fluoretil})\text{-nortropanil}$	cikloheksil	203-4
22	$3\alpha(6\beta,7\beta\text{-epoksi})\text{-tropanil}$	ciklopentil	237
23	$3\alpha\text{-tropanil}$	ciklopentil	260
24	$3\alpha\text{-}(N\text{-}\beta\text{-fluoretil})\text{-nortropanil}$		182-3
25	$3\alpha\text{-}(N\text{-etil})\text{-nortropanil}$	ciklopentil	227-8
26	$3\alpha\text{-}(N\text{-izopropil})\text{-nortropanil}$	ciklopentil	174-5
27	$3\beta(6\beta,7\beta\text{-epoksi})\text{-tropanil}$	2-tienil	240-2
28	$3\beta\text{-tropanil}$	2-tienil	217-9
29	$3\beta\text{-}(6,7\text{-dehidro})\text{-tropanil}$	2-tienil	233-5
30	$3\alpha\text{-}(6,7\text{-dehidro})\text{-tropanil}$	3-tienil	247-8
31	$3\alpha(6\beta,7\beta\text{-epoksi})\text{-tropanil}$	3-tienil	242-3
32	$3\alpha(6\beta,7\beta\text{-epoksi})\text{-tropanil}$	2-furil	
33	$3\alpha\text{-}(6,7\text{-dehidro})\text{-tropanil}$	2-furil	
34	$3\alpha\text{-tropanil}$	2-furil	
35	$3\alpha\text{-tropanil}$	2-piridil	
36	$3\alpha(6\beta,7\beta\text{-epoksi})\text{-tropanil}$	2-piridil	
37	$3\alpha\text{-}(6,7\text{-dehidro})\text{-tropanil}$	2-piridil	
38	$3\alpha\text{-tropanil}$	3-tienil	
39	$3\alpha\text{-}(6,7\text{-dehidro})\text{-tropanil}$	ciklopentil	
40	$3\alpha(6\beta,7\beta\text{-epoksi})\text{-tropanil}$	cikloheksil	
41	$3\alpha\text{-}(6,7\text{-dehidro})\text{-tropanil}$	cikloheksil	

Opomba :

Vsi hidrokloridi se tale ob razpadu.

Primer 4

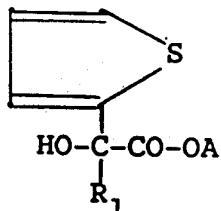
Skopinester - metobromid di-(2-tienil) glikolne kisline

10,0 g (0,0265 molov) skopinestra di-(2-tienil) glikolne kisline raztopimo v zmesi iz 20 ml brezvodnega metilenklorida in 30 ml brezvodnega acetonitrila, dodamo 12,8 g (0,1325 molov) metilbromida (kot 50 % raztopina v brezvodnem acetonitrilu) ter reakcijsko zmes pustimo stati v reakcijski posodi tesno zaprto pri sobni temperaturi 24 ur. V tem času se oborijo kristali. Le-te odsesamo, izperemo z metilenkloridom in sušimo pri 35°C ob zmanjšanem tlaku.

Dobimo bele kristale (iz metanola/acetona), tal 217-218°C (ob razpadu) po sušenju pri 111°C ob zmanjšanem tlaku.

Tabela II

Kvarterne spojine s formulo

<u>Št.</u>	<u>A</u>	<u>R₁</u>	<u>Tal. (°C)</u>
1	3 α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanol metobromid	2-tienil	217-18
2	3 α -tropanil-metobromid	2-tienil	263-64
3	3 α -(6,7-dehidro)-tropanil metobromid	2-tienil	191-92
4	3 α -(N- β -fluoretil)-nortropanil- metobromid	2-tienil	242-43
5	3 α -tropanil- β -fluoretobromid	2-tienil	214-15
6	3 α -(N-izopropil)-granatanil- metobromid	2-tienil	229-30
7	3 α -(N-izopropil)-nortropanil-		

	metobromid	2-tienil	245-46
8	3 α -(6 β ,7 β -epoksi)-N-isopropil-nortropanil-metobromid	2-tienil	223-24
9	3 α -(6 β ,7 β -epoksi)-N-etilnortropanil-metobromid	2-tienil	215-16
10	3 α -(N-etil)-nortropanil-metobromid	2-tienil	260-61
11	3 α -(N-metil)-granatanil-metobromid	2-tienil	246-47
12	3 α -(6 β ,7 β -epoksi)-N- β -fluor-etilnortropanil-metobromid	2-tienil	182-83
13	3 α -(6 β ,7 β -epoksi)-N-n-propil-nortropanil-metobromid	2-tienil	209-10
14	3 α -tropanil- β -hidroksietobromid	2-tienil	231-32
15	3 α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil-metobromid	fenil	217-18
16	3 α -tropanil-metobromid	fenil	273-74
17	3 α -(N- β -fluoretil)-nortropanil-metobromid	fenil	215
18	3 α -(6,7-dehidro)-tropanil-metobromid	fenil	170-71
19	3 α -(N-etil)-nortropanil-metobromid	fenil	249-50
20	3 α -(N-isopropil)-nortropanil-metobromid	fenil	259-60
21	3 α -tropanil-etobromid	fenil	248-49
22	3 α -(N-etil)-nortropanil-etobromid	fenil	244-45
23	3 α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil-etobromid	fenil	226
24	3 α -tropanil- β -fluortobromid	fenil	241
25	3 α -tropanil-metobromid	cikloheksil	278
26	3 α -(N- β -fluoretil)-nortropanil-metobromid	cikloheksil	198
27	3 α -tropanil- β -fluoretobromid	cikloheksil	233-34

28	3α -tropanil-metobromid	ciklopentil	260
29	3α -tropanil-etobromid	ciklopentil	235-36
30	3α -(N-etyl)-nortropanil-metobromid	ciklopentil	251-52
31	3α -(N-isopropil)-nortropanil-metobromid	ciklopentil	244-45
32	3α -tropanil- β -fluoretobromid	ciklopentil	189-90
33	3α -(N- β -fluoretil)-nortropanil-metobromid	ciklopentil	226-27
34	3α (6,7-dehidro)-tropanil-meto-metansulfonat	2-tienil	225-6
35	3β -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil-metobromid	2-tienil	218-20
36	3β -tropanil-metobromid	2-tienil	243-4
37	3β -(6,7-dehidro)-tropanil-metobromid	2-tienil	211-4
38	3α (6,7-dehidro)-tropanil-metobromid	3-tienil	182-3*
39	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil-metobromid	3-tienil	217-8
40	(+)-enantiomer št.1		
41	(-)-enantiomer št.1		
42	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil-metobromid	2-furil	
43	3α -(6,7-dehidro)-tropanil-metobromid	2-furil	
44	3α -tropanil-metobromid	2-furil	
45	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil-metobromid	2-piridil	
46	3α -(6,7-dehidro)-tropanil-metobromid	2-piridil	
47	3α -tropanil-metobromid	2-piridil	
48	3α -tropanil-metobromid	3-tienil	

* vsebuje kristalni metanol

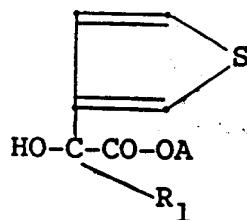
49	3α -(6,7-dehidro)-tropanil <u>metobromid</u>	ciklopentil
50	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil <u>metobromid</u>	cikloheksil
51	3α -(6,7-dehidro)-tropanil <u>metobromid</u>	cikloheksil
52	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil <u>metobromid</u>	ciklopentil

Pripomba :

Vse spojine iz tabele se tale ob razpadu

Tabela III

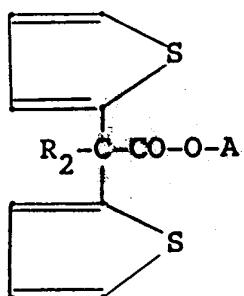
Spojine s formulo

Št.	A	R1	Tal.(°C) <u>Hidroklorid</u>
1	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil	fenil	246-7
2	3α -(6,7-dehidro)-tropanil	fenil	261-2
3	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil	3-tienil	
4	3α -(6,7-dehidro)-tropanil	3-tienil	
5	3α -tropanil	3-tienil	
6	3α -(N-metil)granatanil	3-tienil	

Tabela IV

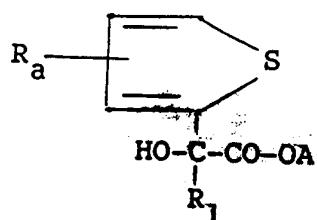
Spojine s formulo

Št.	A	R2	Tal.(°C) <u>Hidroklorid</u>
1	3 α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil	H	
2	3 α -(6,7-dehidro)-tropanil	H	
3	3 α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil	metil	
4	3 α -(6,7-dehidro)-tropanil	metil	210-2,5
5	3 α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil	metoksi	
6	3 α -(6,7-dehidro)-tropanil	metoksi	

Tabela V

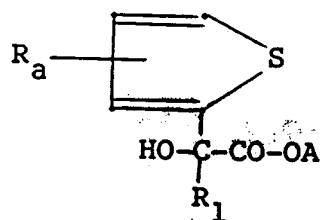
Spojine s formulo

<u>Št.</u>	<u>A</u>	<u>R2</u>	<u>R_a Tal.(°C)</u>
1	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil	2-tienil	5-metil
2	3α -(6,7-dehidro)-tropanil	2-tienil	5-metil
3	3α -tropanil	2-tienil	5-metil
4	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil	2-(5-metil)-tienil	5-metil
5	3α -(6,7-dehidro)-tropanil	2-(5-metil)-tienil	5-metil
6	3α -tropanil	2-(5-metil)-tienil	5-metil
7	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil	2-tienil	5-fluor
8	3α -(6,7-dehidro)-tropanil	2-tienil	5-fluor
9	3α -tropanil	2-tienil	5-fluor
10	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil	2-(5-fluor)-tienil	5-fluor
11	3α -(6,7-dehidro)-tropanil	2-(5-fluor)-tienil	5-fluor
12	3α -tropanil	2-(5-fluor)-tienil	5-fluor

Tabela VI

Kvarterne spojine s formulo

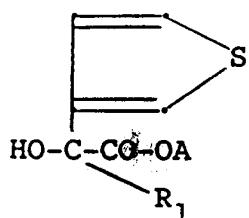

<u>Št.</u>	<u>A</u>	<u>R1</u>	<u>R₂</u> <u>Tal.(°C)</u>
1	3 α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil-metobromid	2-tienil	5-metil
2	3 α -(6,7-dehidro)-tropanil-metobromid	2-tienil	5-metil
3	3 α -tropanil-metobromid	2-tienil	5-metil
4	3 α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil-2-(5-metil)-metobromid	tienil	5-metil
5	3 α -(6,7-dehidro)-tropanil-metobromid	2-(5-metil)-tienil	5-metil
6	3 α -tropanil-metobromid	2-(5-metil)-tienil	5-metil
7	3 α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil-metobromid	2-tienil	5-fluor
8	3 α -(6,7-dehidro)-tropanil-metobromid	2-tienil	5-fluor

9	3α -tropanil-metobromid	2-tienil	5-fluor
10	3α -($6\beta,7\beta$ -epoksi)-tropánil- metobromid	2-(5-fluor)-tienil	5-fluor
11	3α -(6,7-dehidro)-tropanil- metobromid	2-(5-fluor)-tienil	5-fluor
12	3α -tropanil-metobromid	2-(5-fluor)-tienil	5-fluor

Tabela VII

Spojine s formulo

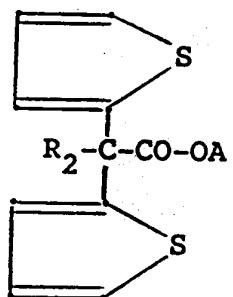
<u>Št.</u>	<u>A</u>	<u>R₁</u>	<u>Tal.(°)</u>
1	3α -($6\beta,7\beta$ -epoksi)-tropanil metobromid	fenil	211-2
2	3α -(6,7-dehidro)-tropanil metobromid	fenil	158-60*
3	3α -($6\beta,7\beta$ -epoksi)-tropanil		

	metobromid	3-tienil
4	3α -(6,7-dehidro)-tropanil	
	metobromid	3-tienil
5	3α -tropanil	
	metobromid	3-tienil
6	3α -(N-metil)-granatanil	
	metobromid	3-tienil

* s kristalnim metanolom

Tabela VIII

Kvarterne spojine s formulo

<u>Št.</u>	<u>A</u>	<u>R₂</u>	<u>Tal.(°C)</u>
1	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil		
	metobromid		H
2	3α -(6,7-dehidro)-tropanil		
	metobromid		H
3	3α -(6 β ,7 β -epoksi)-tropanil		

	metobromid	metil	
4	3α -(6,7-dehidro)-tropanil	metil	206-8
	metobromid		
5	3α -tropanil		
	metobromid	metoksi	
6	3α -(N-metil)-tropanil		
	metobromid	metoksi	

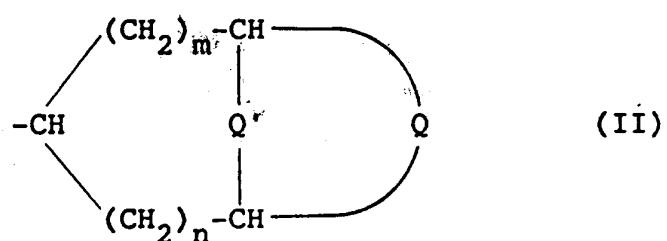
PATENTNI ZAHTEVKI

1. Spojine

v kateri

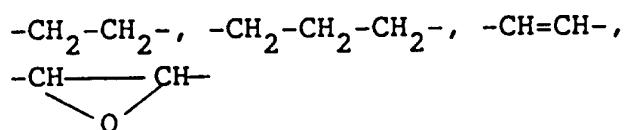
A stoji za skupino

v kateri

m in n neodvisno drug od drugega pomenita 1 ali 2,

Q eno izmed dvoveznih skupin

in

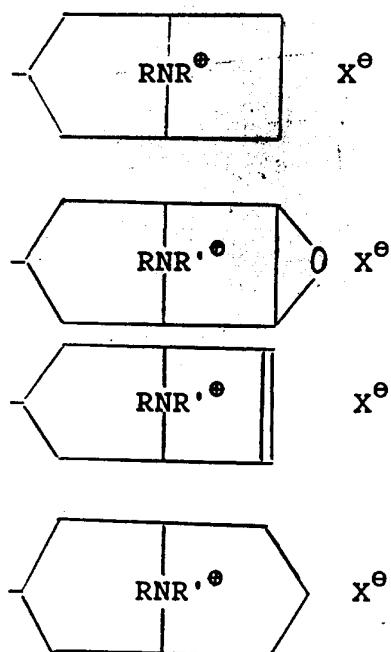
Q' predstavlja skupino = NR ali skupino = NRR', pri čemer R pomeni H ali v danem primeru s halogenom ali hidroksi substituiran C₁-C₄ alkilni ostanek, R' pa C₁-C₄-alkilni ostanek in R in R' lahko skupaj tvorita tudi C₄-C₆-alkilenski ostanek in pri čemer pri kvarternih spojinah stoji nasproti pozitivnega naboja N-atoma ekvivalent aniona (X^e),

R₁ stoji za tienilni, fenilni, furilni, ciklopentilni ali cikloheksilni ostanek, pri čemer so ti ostanki lahko tudi substituirani z metilom, tienil in fenil pa tudi s fluorom ali klorom,

R₂ stoji za vodik, OH, C₁-C₄ - alkoxi ali C₁-C₄ - alkil,

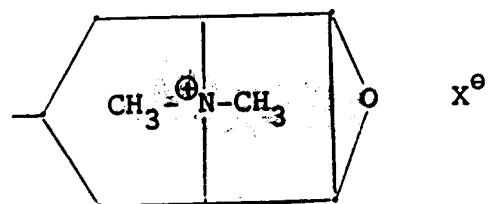
R_a stoji za H, F, Cl ali CH₃, in v kolikor = NR pomeni sekundarno ali terciarno amino skupino, tudi njihove kislinske adicijske soli.

2. Spojine po zahtevku 1, kjer R₁ stoji za 2-tienil.
3. Spojine po zahtevku 1 ali 2, kjer R₂ stoji za OH.
4. Spojine po zahtevku 1, 2 ali 3, kjer A stoji za

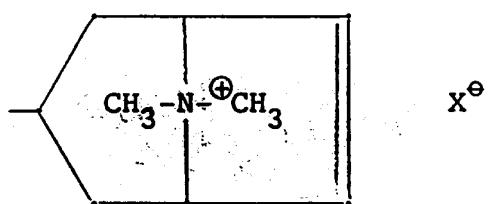

kjer imata R in $X^\ominus$ zgornji pomen ter ima R' zgornji pomen z izjemo vodika.

5. Spojine po zahtevku 1 - 4, kjer R_1 pomeni 2-tienil in A stoji za ostanek

ali

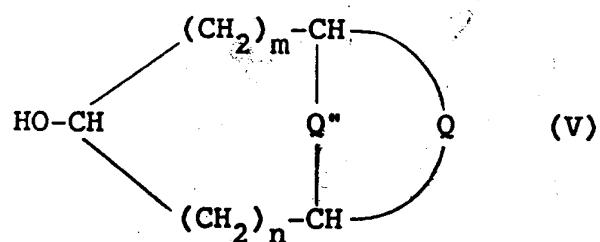

v obliki 3α , kjer je $X^\ominus$ ekvivalent aniona, prednostno $\text{Br}^\ominus$ ali $\text{CH}_3\text{SO}_3^\ominus$.

6. Postopek za pripravo spojin po zahtevkih 1 do 5 ali 7, označen s tem, da ester s formulo

v kateri R'' stoji za C_1-C_4 -alkilni ostanek, in imajo R_1 , R_2 in R_a zgornji pomen, preestrimo z aminoalkoholom s formulo

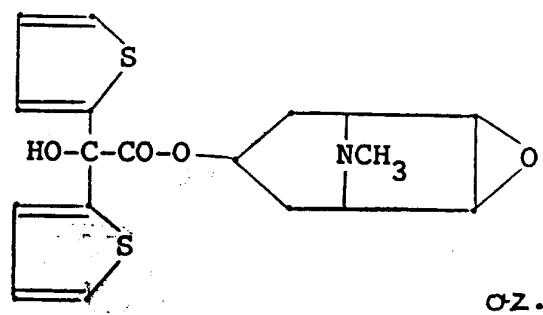
v kateri imajo m, n in Q zgornji pomen in Q'' stoji za $=NR$ ali za $=NH$, v inertnem organskem topilu ali v talini v prisotnosti katalizatorja za preestrenje ter dobljeno spojino v danem primeru

- a) če Q'' pomeni $=NR$ (pri čemer je R različen od vodika), kvaterniramo z mono derivatom $Z-(C_1-C_4\text{-alkil})$ ustreznega alkana, sposobnim za reakcijo (Z = odcepljiva skupina),

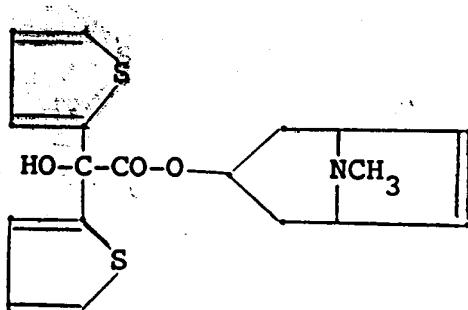
ali

- b) če Q'' pomeni $=NH$, substituiramo in kvaterniramo s terminalnim alkanom $Z-(C_4-C_6\text{-alkilen})-Z$, brez vmesnega izoliranja.

7. Spojine s formulo

oz.

v obliki 3 α ter njihove kislinske adicijske soli kot tudi njihovi metobromidi ali metometansulfonati.

8. Uporaba spojin s formulo I, kjer Q' pomeni =NR, in njihovih soli kot intermediatov za pripravo ustreznih kvarternih spojin s formulo I.

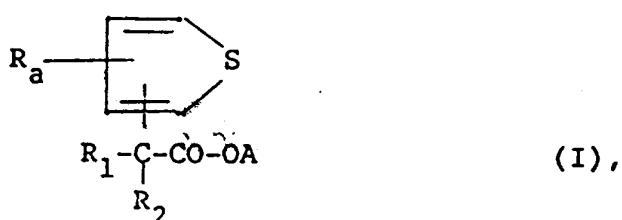
Za:

BOERRINGER INGELHEIM KG

21333-I-92/KM

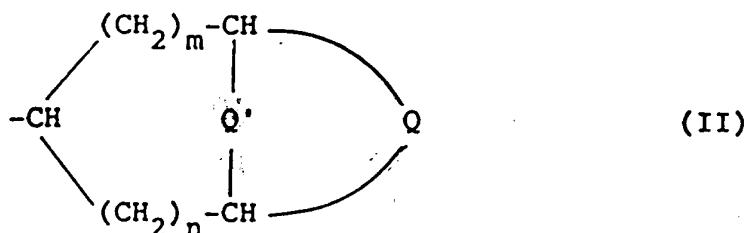
POVZETEK

Novi estri tienil karboksilne kisline z aminoalkoholi, njihovi kvaternirni produkti kot tudi priprava in uporaba teh spojin.
Opisane so nove spojine s formulo I

v kateri

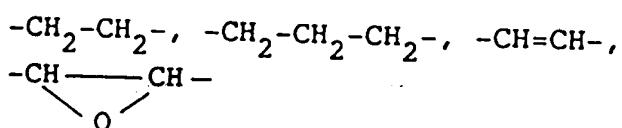
A stoji za skupino

v kateri

m in n neodvisno drug od drugega pomenita 1 ali 2,

Q eno izmed dvoveznih skupin

in

Q' predstavlja skupino = NR ali skupino = NRR', pri čemer R pomeni H ali v danem primeru s halogenom ali hidroksi substituiran C_1 - C_4 alkilni ostanek, R' pa C_1 - C_1 -alkilni ostanek in R in R' lahko skupaj tvorita tudi C_4 - C_6 - alkilenski ostanek in pri čemer pri kvarternih spojinah stoji nasproti pozitivnega naboja N-atoma ekvivalent aniona ($X^\ominus$),

R_1 stoji za tienilni, fenilni, furilni, ciklopentilni ali cikloheksilni ostanek, pri čemer so ti ostanki lahko tudi substituirani z metilom, tienil in fenil pa tudi s fluorom ali klorom,

R_2 stoji za vodik, OH, C_1 - C_4 - alkoxi ali C_1 - C_4 - alkil,

R_a stoji za H, F, Cl ali CH_3 , in v kolikor = NR pomeni sekundarno ali terciarno amino skupino, tudi njihove kislinske adicijske soli,

ki se dajo pripraviti po samih po sebi znanih metodah in so uporabne kot učinkovine za zdravila.